

Jsem šťasten, že mohu uznat náš závazek za ni také Vám samému. V několika dnech, které jste zde ztrávil, zajisté jste měl příležitost seznat hlubokou vděčnost, s níž se náš lid dívá k vašemu velikému národu a k jeho presidentu. Všichni, mladí i staří, vědí, co Amerika pro ně učinila za této války, jakou šlechetnou pomoc mu skýtala. Dovolte mi v tomto okamžiku, abych Vás ujistil, že tato vděčnost je vděčností trvalou a že nikdy nezapomeneme Americe její šlechetný a činný zájem na našem národním boji za svobodu. Řekněte, prosím Vás, panu presidentovi, až mu našim jménem poděkujete za jeho laskavé přání, jež nám po Vás posílá, že československý národ není nevděčný a že ukáže, že je hoden důvěry, kterou v něj skládá.

Zmínil jste se, pane vyslanče, o těžkých problémech, které čekají nové mladé státy, vstupující jako my do nové éry svého národního života. My budeme jen příliš šťastni, budeme-li se při jejich řešení moci spolehnouti na pomoc Vaši a Vaší vlády.

Národní shromáždění vyslalo k československé armádě na Sibiři poselstvo vedené poslancem F. V. Krejčím, kterému president republiky svěřil v audienci celého poselstva dne 13. června 1919, svůj list (bez data), určený armádě na Sibiři.

Dopis byl vydán ve faksimile Informačně-osvětovým odborem československého vojska v Irkutsku spolu s faksimilem listu ministra národní obrany V. J. Klofáče a rozdáván vojákům.

V Praze 13. června 1919.

Bratři,

tento dopis vám odevzdává mise, kterou k vám posíláme, aby vás informovala o poměrech doma, a která vám zároveň je svědectvím, že jsme na vás nezapomněli. Přicházejí k vám občané svobodné naší republiky, která vybojována byla také vašim úsilím, vaší krví a životem vašich druhů a bratří.

Vím, že ovládá vás jediná myšlenka, návrat domů. Se mnou ví to celý národ. Chceme a staráme se, abyste všichni co nejdříve se vrátili; republika potřebuje vás jako svých ochránců, nejenom jako vojáků, ale i jako občanů, kteří by svých bohatých zkušeností využili v zájmu celé vlasti.

Legiemi nazval náš národ ty své syny, kteří za hranicemi semkli se v pevné vojenské šiky, první zvedli prapor odboje proti Rakousku a byli první a jednou z velikých příčin jeho pádu. Zatím co vy jste bojovali ještě v Sibiři, vaši bratři bojovali na frontě francouzské a italské. Jsou šťastnější vás, přišli dříve domů, ale jen proto, aby znovu šli do boje. Legie italské půl roku nepustily zbraň z ruky a stály na strážích na hranicích našeho Slovenska. Legie francouzské, decimované velkými vítěznými bitvami na francouzské frontě, po vojenské akci na Těšínsku opět se bijí za Slovensko.

S velikým úsilím podařilo se také zorganizovati ty, kteří nebyli tak šťastni jako vy, nesloužili v legiích, ale kteří provedli převrat v Čechách a závodí ve statečnosti se starými legiemi v nové vojně, vnucené nám Maďary za Slovensko. Všechny naše vojáky spojuje dnes společně prolévaná krev v obraně republiky.

Do řad našich přihlásili se v Itálii i občané německé národnosti, přihlásili se dobrovolně a slouží poctivě republice, protože věří ve spravedlivost republiky.

Dokažme to všichni, dokažte to vy první, že chceme a zbudujeme republiku, kde každý občan bude se cítit volným, svobodným a šťastným.

Na brzkou shledanou! Doufám, že váš návrat je již jen otázkou technické dopravy; než i v tomto případě vám a vašim drahým doma třeba bude ještě trpělivosti. Zásobování hladové Evropy zabírá posud téměř všecko loďstvo. Politicky bych rád jako od samého počátku, kdy jsme dosáhli formací velikého vojenského tělesa, zachoval vůči Rusům plnou

neutralitu; ale přesvědčili jsme se teď znova, že sovětská vláda v Uhrách nás zákeřně napadla. A ta vláda patrně usiluje o spojení s ruskými vojsky sovětskými. Zůstaňte klidní, posuzujte svou vojenskou situaci čistě věcně a při každém rozhodnutí uvažujte, jak národu prospějete nejlépe. Chceme vás mít doma co nejdříve a k tomu bude směřovat naše jednání s Ententou, s níž zůstaneme v těsném politickém přátelství. Nazdar!

T. G. Masaryk

Článek Politický význam Zborova, datovaný dne 20. června 1919, byl psán pro týdeník Československý legionář v Praze a vyšel v jeho 25. čísle I. ročníku ze dne 27. června 1919, k druhému výročí bitvy u Zborova (2. července 1917).

V Praze 20. června 1919.

U Zborova naše vojsko po prvé vystoupilo v poli jako bojující jednotka. Do té doby naši hoši vykonávali na ruské frontě službu výzvědnou; u Zborova vystoupili jako jednotka bitevní. Svou chrabrostí a svou disciplinovaností získali si sympathie a obdiv Rusů, ale také nepřítel. A totéž platí i o ústupu od Tarnopole; Rusové, jak známo, opustili frontu, naši hoši chránili tento ústup proti přesile nepřátelské. Ruské nejvyšší komando uznalo heroism našeho vojska nejpochvalnějšími slovy. Sám si připomínám scénu v hlavním stanu ruském v Mohylevě. Jednal jsem, provázen tajemníkem Klecandou, s generálem Brusilovem o formaci našeho korpusu. Generál slíbil podporovat náš plán. Při tom povstal, vzkázal srdečný pozdrav našim vojákům a dodal: „Řekněte jim, že se před nimi hluboce skláním.“

Zborov a Tarnopol otevřely nám brány ruského generálního štábu, který podle starých svých tradicí neochotně nás přijímal do své armády. Zborov a Tarnopol získaly nám